

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૦૬૨૭/૨૦૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સંદીપ એન. ભટ્ટ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

ભરતભાઈ રામજીભાઈ વાઝા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત વોટર સપ્લાય એન્ડ સીવરેજ બોર્ડ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી સમીર બી. ગોહિલ (૫૭૧૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફથી શ્રી એચ.એસ. મુનશા (૪૯૫)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ ને નોટિસની બજવણી થયેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સંદીપ એન. ભટ્ટ

તારીખ: ૧૮/૦૯/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. રૂલ તત્કાળ પરત કરવાપાત્ર છે. સામાવાળા તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ સામાવાળા વતી રૂલની નોટિસની બજવણી જતી કરે છે. પક્ષકારોની સંમતિથી, હાલની બાબત આખરી સુનાવણી માટે વિગતવાર સાંભળવામાં આવી છે.

૨. ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ નીચે મુજબની દાદ મેળવવા માટે અરજદાર દ્વારા હાલની પિટિશન દાખલ કરવામાં આવેલ છે:

“(એ) સામાવાળાઓને તારીખ ૨૫.૬.૧૯૯૬ ના બદલે તારીખ ૨૫.૪.૧૯૯૨ થી નિયત પગારનો લાભ આપવા અને તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ તારીખ ૨૫.૪.૧૯૯૭ થી નિયમિત પગાર ધોરણનો લાભ આપવા તેમજ સામાવાળાઓને તેમના પગાર ધોરણમાં સુધારો કરવાનો વિશેષ નિર્દેશ આપવા અને તારીખ ૧૭.૧૦.૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ પેન્શન અને ગ્રેયુઇટી સહિતના તમામ આનુષંગિક લાભો ૮% એરિયર્સ સાથે ચૂકવવાનો તેમને વિશેષ નિર્દેશ આપવા માટે.

(બી) હાલની પિટિશન પડતર હોય તે દરમિયાન અને તેના આખરી નિકાલ સુધી, અરજદાર તારીખ ૩૧.૮.૨૦૨૦ ના રોજ નિવૃત્ત થયા બાદ તારીખ ૧૭.૧૦.૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ છેલ્લે મેળવેલા પગારના આધારે અરજદારનું પેન્શન નિયત કરવા અને ચૂકવવા માટે સામાવાળાઓને

નિર્દેશ આપવા મહેરબાની કરશો.

(સી) યોગ્ય અને ઉચિત જણાય તેવી અન્ય અને વધુ રાહત મંજૂર કરવા.”

કેસની હકીકતો:-

૩. હાલની પિટિશનના મેમોમાં જણાવ્યા મુજબની કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે

મુજબ દર્શાવેલ છે:

૩.૧. આ પિટિશનમાં અરજદારનો એવો કેસ છે કે અરજદાર તારીખ ૨૪.૪.૧૯૮૭ ના રોજ ચોકીદાર-રોજમદાર તરીકે નોકરીમાં જોડાયા હતા. ત્યારબાદ, તારીખ ૧.૭.૧૯૮૮ ના રોજ અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. અરજદારે તેમની સેવા સમાપ્તિને સંદર્ભ (એલ.સી.જે.) નં. ૧૮૦૪/૧૯૮૦ માં લેબર કોર્ટ સમક્ષ પડકારી હતી. તારીખ ૧૯.૭.૧૯૮૫ ના એવોર્ડ દ્વારા, લેબર કોર્ટે સંદર્ભ મંજૂર કર્યો હતો અને સેવાની સાતત્યતા સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો હુકમ કર્યો હતો. ત્યારબાદ, ઉપરોક્ત એવોર્ડ મુજબ તારીખ ૧૨.૫.૧૯૮૫ ના રોજ અરજદારને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. આ પિટિશનમાં અરજદારનો વધુમાં એવો કેસ છે કે ત્યારબાદ તારીખ ૨૫.૬.૧૯૮૫ ના હુકમ દ્વારા, તારીખ ૧૭.૧૦.૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ અરજદારને નિયત પગારમાં નિમણૂક આપવામાં આવી હતી. વાસ્તવમાં, તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ જ્યારે તેમણે કુલ સેવાના ૫ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા ત્યારે તારીખ ૨૪.૪.૧૯૮૨ ના રોજ નિયત પગારમાં નિમણૂક

મેળવવા માટે અરજદાર હકદાર હતા. અરજદાર તારીખ ૩૧.૦૮.૨૦૨૦ ના રોજ સેવામાંથી નિવૃત્ત થવાના છે. તેથી, અરજદારે તારીખ ૪.૧૦.૨૦૧૯ ના રોજ સામાવાળાઓને રજૂઆત કરી હતી કે તેમને તારીખ ૨૪.૪.૧૯૯૨ થી તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવના લાભો આપવામાં આવે અને તમામ આનુષંગિક લાભો ચૂકવવામાં આવે. આ પિટિશનમાં અરજદારનો વધુમાં એવો કેસ છે કે ઉપરોક્ત રજૂઆતના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૩૦.૧૧.૨૦૧૯ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ને વિગતો સાથેની દરખાસ્ત મોકલવા જણાવ્યું હતું. તારીખ ૩૦.૧૧.૨૦૧૯ ના ઉપરોક્ત પત્રના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૩૦.૧૨.૨૦૧૯ ના પત્ર દ્વારા અરજદારની દરખાસ્ત/વિગતો આગળ મોકલી હતી જેમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદાર તારીખ ૨૪.૪.૧૯૮૭ ના રોજ સેવામાં જોડાયા હતા અને તેમને તારીખ ૨૫.૬.૧૯૯૬ થી રૂ. ૭૫૦/- ના નિંચત પગારના લાભો આપવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, સામાવાળાઓએ આ બાબતે કોઈ આખરી નિર્ણય લીધો નથી અને અરજદાર તારીખ ૩૧.૮.૨૦૨૦ ના રોજ સેવામાંથી નિવૃત્ત થવાના છે. આથી, હાલની પિટિશન દાખલ કરેલ છે.

૪. અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સમીર ગોહિલ અને સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ.એસ. મુનશાને સાંભળવામાં આવ્યા.

અરજદાર તરફથી રજૂઆતો:-

પ. અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સમીર ગોહિલે રજૂઆત કરી છે કે હાલના

કેસમાં, અરજદાર તારીખ ૨૪.૪.૧૯૮૭ ના રોજ રોજમદાર-ડ્રાઈવર તરીકે સેવામાં જોડાયા હતા અને તેમણે ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૨૫બી મુજબ તૂટ વિના તારીખ ૨૫.૪.૧૯૮૭ ના રોજ કુલ સેવાના ૧૦ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા હતા અને તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ, ૧૦ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરનાર રોજમદાર કાયમી થવા અને પેન્શન તથા ગ્રેયુઈટી જેવા અન્ય સેવા નિવૃત્તિ લાભો મેળવવા માટે હકદાર થશે. આ કેસમાં, અરજદારે તારીખ ૨૫.૦૪.૧૯૮૭ ના રોજ કુલ ૧૦ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી હતી. તેમ છતાં, તેમને તારીખ ૨૯.૬.૨૦૦૪ થી નિયમિત પગાર ધોરણનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદારને નિયમિત પગાર ધોરણનો લાભ વિલંબથી આપવામાં આવ્યો હતો જેના પરિણામે ભારે નાણાકીય નુકસાન અને પેન્શનપાત્ર સેવાનું નુકસાન થયું હતું અને ૨૦૧૭ (૪) જી.એલ.આર. ૨૯૫૨ માં રિપોર્ટ થયેલ એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર પંચાયત (મા અને મ) વિભાગ વિ. સમુદાભાઈ જ્યોતિભાઈ ભેદી ના કેસમાં વિભાગીય બેંચ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદા મુજબ, આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૨૫બી મુજબ ૧૦ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરનાર રોજમદાર કર્મચારી નિયમિત પગાર ધોરણ અને પેન્શન તથા ગ્રેયુઈટી જેવા અન્ય નિવૃત્તિ લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સંદર્ભ એલસીજે નં.

૧૮૦૪/૧૯૯૦ માં લેબર કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા અગાઉના તારીખ ૦૧.૦૭.૧૯૮૯ ના હુકમને ધ્યાને લેતાં, લેબર કોર્ટે સંદર્ભ મંજૂર કર્યો હતો અને સેવાની સાતત્યતા સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો હુકમ કર્યો હતો અને ત્યારબાદ, ઉપરોક્ત એવોર્ડ મુજબ અરજદારને તારીખ ૧૨.૦૫.૧૯૮૫ ના રોજ સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિભાગીય બેંચના ઉપરોક્ત ચુકાદાને ધ્યાને લેતાં, જે હાલના કેસની હકીકતોને સીધેસીધો લાગુ પડે છે, હાલની પિટિશન તે મુજબ મંજૂર કરવી જરૂરી છે.

સામાવાળાઓ તરફથી રજૂઆતો:-

૬. તેનાથી વિરુદ્ધ, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ.એસ. મુનશાએ અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા અદાલત સમક્ષ કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો ભારપૂર્વક વિરોધ કર્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે હાલના અરજદાર કામ અને ભંડોળની ઉપલબ્ધતાના આધારે સંપૂર્ણપણે કામચલાઉ, તદર્થ અને રોજમદાર ધોરણે કામ કરતા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ભરતીની યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી અરજદારને કોઈ કાયમી અને મંજૂર થયેલી જગ્યા પર કામ આપવામાં આવ્યું ન હતું અને તેથી, તેઓ કોઈ પણ રાહત મેળવવા માટે હકદાર ન હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે કામની અનુપલબ્ધતાને કારણે અરજદારને તારીખ ૦૧.૦૭.૧૯૮૯ થી કામ આપવામાં આવ્યું ન હતું અને ત્યારબાદ, અરજદારે વિવિધ લાભોની માંગણી સાથે સંદર્ભ નં.

૧૮૦૪/૧૯૯૦ દાખલ કરીને લેબર કોર્ટનો આશરો લીધો હતો અને સદર સંદર્ભ લેબર કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧૯.૦૭.૧૯૯૫ ના રોજ સેવાની સાતત્યતા સાથે પુનઃસ્થાપન અને ૨૫% પાછલા વેતનની મંજૂરી આપીને અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ત્યારબાદ, અરજદારને રોજમદાર તરીકે સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવને ધ્યાને લેતાં, અરજદાર વર્ષમાં સતત ૨૪૦ દિવસ પૂર્ણ કરવા પર પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે લઘુત્તમ પગાર ધોરણનો લાભ મેળવી રહ્યા હતા અને ત્યારબાદ, તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવની જોગવાઈઓ મુજબ કુલ ૧૦ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરવા પર અરજદારને તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૦૦ થી નિયમિત પગાર ધોરણનો લાભ આપવામાં આવ્યો છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે એસ.એસ.સી. પાસની લાયકાત ધરાવતા અરજદારને વર્ક ચાર્જ [વર્ગ ૩] ના મહેકમમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા અને તેમને તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૧૧ થી રૂ. ૫૨૦૦-૨૦૨૨૦ ના પગાર ધોરણ અને ૧૯૦૦ ના ગ્રેડ પે નો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે તે સંબંધમાં બીજો હુકમ તારીખ ૧૪.૭.૧૨ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર કે જેઓ તારીખ ૩૧.૨.૨૦૨૦ ના રોજ વચનિવૃત્તિની વય પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યા છે તેમને બોર્ડ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો અને વિનિયમો મુજબ વિવિધ નિવૃત્તિ લાભો ચૂકવી

દેવામાં આવ્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે તેથી, અરજદાર હવે કોઈ અન્યાયનો દાવો કરી શકે નહીં અને કોઈ વધુ રાહત આપી શકાય નહીં. આથી, તેમણે આ પિટિશન ફગાવી દેવા માટે અરજ કરેલ છે.

અરજદાર તરફથી પ્રત્યુત્તરમાં રજૂઆતો:-

૭. પ્રત્યુત્તરમાં, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોના જવાબમાં, અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સમીર ગોહિલે સોગંદનામા-પ્રત્યુત્તર અને એવોર્ડની નકલ તરફ આ અદાલતનું ધ્યાન દોર્યું છે, અને રજૂઆત કરી છે કે આ હકીકતોને ધ્યાને લેતાં, અરજદારનો કેસ વિભાગીય બેંચના ઉપરોક્ત ચુકાદાથી સંપૂર્ણપણે આવરી લેવાયેલો છે અને તેથી, જો કે સેવા પૂર્ણ થવા પર નિવૃત્તિ લાભ આપવો જરૂરી છે, જે વર્ષ ૧૯૯૬ થી આપવો જરૂરી છે, પરંતુ કોઈ લાભ આપવામાં આવ્યો નથી અને સામાવાળાએ ત્યાર પછીની કોઈ તારીખથી લાભો આપ્યા છે અને તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર હવે નિવૃત્ત થઈ ચૂક્યા છે તે હકીકતને ધ્યાને રાખીને તે મુજબ લાભો આપવા જરૂરી છે.

વિશ્લેષણ:-

૮. મેં અદાલત સમક્ષ કરવામાં આવેલી સામસામેની રજૂઆતો ધ્યાને લીધી છે. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે વિદ્વાન લેબર કોર્ટે અરજદારના સંદર્ભને મંજૂર કર્યો છે અને સામાવાળાને અરજદારને ૨૫% પાછલા વેતન સાથે અને

અરજદારને સેવાની સાતત્યતા આપીને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપીને સંદર્ભમાં માંગવામાં આવેલી દાદ મંજૂર કરી છે. એવું જણાય છે કે અરજદારની નિમણૂક તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૮૭ ના રોજ કરવામાં આવી હતી. તેથી, તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવને ધ્યાને લેતાં, અરજદારને તે મુજબ પાંચ/દસ વર્ષ પછી નિયમિત પગાર ધોરણ આપવું જરૂરી છે. એવું પણ ફલિત થાય છે કે અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા જે ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે હાલના કેસની હકીકતોને સીધેસીધો લાગુ પડે છે. તેથી, તે બાબતમાં સંકળાયેલા વિવાદને સમજવા તેમજ તે બાબતની હકીકતોની સરખામણી કરવા માટે સમુદાભાઈ જ્યોતિભાઈ ભેદી (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટની વિભાગીય બેંચના ચુકાદાના સુસંગત ફકરા ૧ થી ૧૩ ને પુનઃ રજૂ કરવા જરૂરી છે, સદર સુસંગત ફકરા નીચે મુજબ છે:

“૧. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૬૭/૨૦૧૨ માં પસાર કરાયેલા વિદ્વાન સિંગલ જજના તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૧૫ ના ચુકાદાને પડકારતી આ અપીલ દાહોદ જિલ્લા પંચાયત દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ છે. વિવાદના કેન્દ્રમાં એવા રોજમદાર કર્મચારીનો પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર છે કે જેને પાછળથી, સરકારી ઠરાવ મુજબ, સેવામાં નિયમિત કરવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન સિંગલ જજે પંચાયત અને રાજ્ય સત્તાવાળાઓને આવું પેન્શન આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હોવાથી, પંચાયત અમારી સમક્ષ અપીલમાં છે. વિવાદની મૂલવણી કરવા માટે, અમે

સંબંધિત હકીકતોનો સંક્ષિપ્તમાં સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ.

૨. કર્મચારી મૂળ અરજદાર તારીખ ૨૮.૦૫.૧૯૭૭ ના રોજ રોજમદાર તરીકે મજૂર તરીકે પંચાયતની સેવામાં જોડાયા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ત્યારથી તેઓ વાસ્તવિક રીતે અને અવિરતપણે તથા સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન નોકરીમાં હતા અને તે પ્રક્રિયામાં ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫બી માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ ૧૦ વર્ષથી વધુની સતત સેવા પૂર્ણ કરી હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે તમામ વર્ષોમાં, અરજદારે ૨૪૦ દિવસથી વધુનું વાસ્તવિક કામ કર્યું હતું. તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવના આધારે, તેમની સેવા પણ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૬ થી નિયમિત કરવામાં આવી હતી. તેઓ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૮ ના રોજ વયનિવૃત્તિની વય વટાવી જતાં નિવૃત્ત થયા હતા. તેમના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે ૨૨ વર્ષની સતત સેવા પૂર્ણ કરી હતી જે પેન્શનના લાભો માટે યોગ્ય ઠરવી જોઈએ. આવા લાભો આપવામાં ન આવ્યા હોવાથી, તેમણે હાઈકોર્ટનો આશરો લઈને સદર રિટ અરજી દાખલ કરી હતી જેમાં અન્ય બાબતો સાથે સામાવાળાઓ અરજદારને વ્યાજ સહિત પેન્શન ચૂકવે તેવા નિર્દેશ માટે અરજ કરી હતી.

૩. રેકર્ડ પરથી સામાવાળાઓનું એવું વલણ સામે આવે છે કે પેન્શન મેળવવા માટે, કર્મચારીએ ઓછામાં ઓછી ૧૦ વર્ષની સેવા આપી હોવી જોઈએ. અરજદારને માત્ર વર્ષ ૨૦૦૬ માં નિયમિત કરવામાં આવ્યા હતા અને ડિસેમ્બર, ૨૦૦૮ માં નિવૃત્ત થયા હતા, તેથી તેમણે માંડ ત્રણ

વર્ષની નિયમિત સેવા આપી હતી. નિયમિત સેવા પેન્શન માટે જરૂરી ઓછામાં ઓછી ૧૦ વર્ષની સેવા કરતાં ઘણી ઓછી હોવાથી, પેન્શન માટેનો તેમનો દાવો નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો.

૪. વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ, અરજદારે તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ અને ત્યાર પછીના તારીખ ૩૦.૦૫.૧૯૮૯ ના સ્પષ્ટતાત્મક પરિપત્ર પર આધાર રાખીને એવી દલીલ કરી હતી કે નિયમિતતા પહેલાંની સેવા પણ, જ્યાં સુધી કર્મચારીએ સતત એક વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી હોય તેવા વર્ષો હોય ત્યાં સુધી, પેન્શનના લાભો માટે લાયક ગણાશે. વિદ્વાન સિંગલ જજે આ દલીલ સ્વીકારી હતી અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા, સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે અરજદારે જે ચોક્કસ વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસની સેવા પૂર્ણ કરી હોય તે શરતે પેન્શનપાત્ર સેવાના હેતુ માટે રોજમદાર તરીકે અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી ભૂતકાળની સેવા ધ્યાને લેવી. વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ સાથે નિર્દિષ્ટ સમય મર્યાદામાં પેન્શન ચૂકવવાનું હતું. પંચાયત વહીવટીતંત્રે આ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં અમારી સમક્ષ આ ચુકાદાને પડકાર્યો છે.

૫. હકીકતો ગંભીર રીતે વિવાદમાં નથી. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે પંચાયતમાં કુલ મળીને લગભગ ૨૨ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી હતી, જે દરમિયાન તેમણે દરેક વર્ષમાં ૨૪૦ થી વધુ દિવસ કામ કર્યું હતું. ૨૨ વર્ષ પૈકી દરેક વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસની વાસ્તવિક સેવા આપવાનો આ દાવો ચકાસણીને આધીન હોય તો પણ, મૂળ સામાવાળાઓ પણ એ વાતનો

ઇનકાર કરતા નથી કે અરજદારે આવી સેવાના ૧૦ વર્ષ કરતાં ઘણો વધુ સમય પૂર્ણ કર્યો હતો. આ જ કારણોસર તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવનો લાભ આપીને, તેમને તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૬ ના રોજ સેવામાં નિયમિત કરવામાં આવ્યા હતા. આવી તારીખથી તેઓ નિવૃત્ત થયા ત્યાં સુધી, કર્મચારીએ સ્વીકાર્ય રીતે માત્ર ત્રણ વર્ષથી થોડી વધુ સેવા આપી હતી. તેથી મહત્વનો પ્રશ્ન એ છે કે શું નિયમિતતા પહેલાંના પૂર્ણ થયેલા વર્ષોની ભૂતકાળની સેવા પેન્શનના લાભો માટે ગણતરીમાં લેવાશે.

૬. સર્વવિદિત છે તેમ, તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ હેઠળ, સરકારે અમુક શરતોને આધીન રહીને, આવી તારીખ પહેલાં ૧૦ વર્ષથી વધુની વાસ્તવિક સેવા પૂર્ણ કરનાર રોજમદાર કામદારોને નિયમિતતા અને કાયમીપણાના લાભો આપવાનું નક્કી કર્યું હતું. સદર સરકારી ઠરાવની એક જોગવાઈ એવી હતી કે ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫બી ની જોગવાઈઓને ધ્યાને રાખીને ૧૦ વર્ષથી વધુની સેવા પૂર્ણ કરનાર કામદારોને નિયમિતતાનો લાભ મળશે. તેઓ નિયમિત પગાર ધોરણ અને અન્ય ભથ્થાં, પેન્શન, ગ્રેયુઇટી, નિયમિત રજાઓ વગેરેના લાભો મેળવશે. તેઓ ૬૦ વર્ષની વય વટાવી જતાં નિવૃત્ત થશે. નિયમિત સેવાનો સમયગાળો પેન્શનપાત્ર રહેશે.

૭. આ સરકારી ઠરાવથી ઘણી શંકાઓ ઊભી થઈ હતી. તેથી ખુદ સરકારે તારીખ ૩૦.૦૫.૧૯૮૯ નો એક સ્પષ્ટતાત્મક પરિપત્ર બહાર પાડ્યો,

જેમાં ઉપસ્થિત થવાની સંભાવના ધરાવતા ઘણા પ્રશ્નોની સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી અને તેના જવાબો આપવામાં આવ્યા હતા. આ પરિપત્રની કલમ ૬ આપણા હેતુ માટે નિર્ણાયક છે. ઉપસ્થિત થયેલો પ્રશ્ન એ હતો કે તારીખ ૦૧.૧૦.૧૯૮૮ ના રોજ ૧૦ વર્ષથી વધુની સેવા આપનાર કર્મચારીને તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવનો લાભ આપવામાં આવશે. તે સંદર્ભમાં, શંકા એ હતી કે શું પેન્શનના હેતુ માટે, નિયમિતતા પહેલાંના પૂર્ણ થયેલા વર્ષોની ભૂતકાળની સેવા ધ્યાને લેવામાં આવશે કે પછી પેન્શનપાત્ર સેવા કર્મચારી વાસ્તવમાં નિયમિત થયા પછી આપેલી સેવા પૂરતી મર્યાદિત રહેશે. આ પ્રશ્નનો જવાબ એવો હતો કે તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ ૧૦ વર્ષથી વધુ સેવા આપનાર તે કર્મચારીઓને પેન્શનનો લાભ મળશે. આવા હેતુ માટે, જે વર્ષો દરમિયાન કર્મચારીએ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫બી ની જોગવાઈઓ પૂર્ણ કરી હોય, તેવા વર્ષો પેન્શનના લાભ માટે યોગ્ય ઠરશે.

૮. આ સ્પષ્ટતામાંથી તુરંત બે બાબતો સામે આવે છે. પહેલી એ કે જે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો હતો તે બરાબર એ જ વિવાદ છે જે આપણી સમક્ષ છે અને બીજી એ કે સરકારની સ્પષ્ટતા અસંદિગ્ધ હતી અને તેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જે દરેક વર્ષ દરમિયાન કર્મચારીએ પોતાની નિયમિતતા પહેલાં પણ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫બી હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ કામ કરવાની

જરૂરિયાત પૂર્ણ કરીને સતત સેવા આપી હોય, તે વર્ષ પેન્શન માટેની અર્હતા પ્રાપ્ત સેવા તરીકે ગણાશે. ખુદ સરકારની સ્પષ્ટતાને ધ્યાને લેતાં, હવે કોઈ વધુ ચર્ચાને અવકાશ નથી. અરજદારની એ દલીલ સાચી હતી કે ભૂતકાળમાં મજૂર તરીકે ૧૦ વર્ષથી વધુની સતત સેવા આપી હોવાથી, તેમને વચનિવૃત્તિ પર પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર હતો. વિદ્વાન સિંગલ જજે બરાબર આ જ નિર્દેશ આપ્યો છે, અને નોકરીદાતાને તેમણે કેટલા વર્ષોમાં આવી સેવા આપી હતી તેની ચકાસણી કરવા અને ત્યારબાદ તેમના પેન્શનની ગણતરી કરવા માટે સક્ષમ બનાવ્યા છે.

૯. પંચાયત તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મુનશાએ જો કે તારીખ ૩૦.૦૫.૧૯૮૯ ના સદર સ્પષ્ટતાત્મક પરિપત્રની કેટલીક અન્ય કલમો તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું. આ કલમો પૈકી કોઈ પણ કલમ હાથ પરના વિવાદ સાથે સીધો સંબંધ ધરાવતી નથી. આ કલમો માત્ર એટલો જ સંદર્ભ આપે છે કે આવા લાભો કયા સમયથી ઉપલબ્ધ થઈ શકે છે. એવું બની શકે કે નિયમિત સેવાના લાભો જેવા કે નિયમિત પગાર ધોરણ, રજા, ગ્રેયુઈટી અને પેન્શનના લાભો કર્મચારીના નિયમિત થયા પછી જ ઉપલબ્ધ થઈ શકે. જો કે, તેનો અર્થ એ નથી કે પેન્શનના લાભોના હેતુ માટે તેમની ભૂતકાળની સતત સેવા ભૂંસાઈ જશે. સત્તાવાળાઓનું એ વલણ કે કર્મચારીએ નિયમિતતાના વાસ્તવિક હુકમ પછી જે સેવા આપી હોય તે જ પેન્શન માટે ગણવામાં આવશે તે આમ ખુદ સરકારી પરિપત્રો સાથે સુસંગત નથી.

૧૦. આ મુદ્દાને સહેજ અલગ દ્રષ્ટિકોણથી જોઈ શકાય છે. ઘણા કેસોમાં બનવાની શક્યતા છે અને વર્તમાન કેસમાં બન્યું હોવાનું જણાય છે તેમ, કર્મચારી દ્વારા ૧૦ વર્ષની સતત સેવા પૂર્ણ કરવા પર તરત જ નિયમિતતાનો વાસ્તવિક હુકમ પસાર ન પાડાય, જેના વિવિધ કારણો હોઈ શકે છે જેમ કે આવા લાભો મેળવવા માટે કર્મચારી તરફથી નિષ્ક્રિયતા, વહીવટીતંત્ર દ્વારા જરૂરી ચકાસણી અને કેટલીકવાર, માત્ર જડતાના કારણે વાસ્તવિક નિયમિતતામાં વિલંબ થઈ શકે છે. શું તેનો અર્થ એવો થશે કે કર્મચારીને પેન્શનનો લાભ નકારી કાઢવામાં આવશે કારણ કે વિલંબિત નિયમિતતા પછી તેમની પાસે ૧૦ વર્ષની અર્હતા સેવા આપવા માટે પૂરતો સમય ન હતો? જવાબ નકારાત્મક જ હોવો જોઈએ.

૧૧. ભૂતકાળમાં, આ જ અથવા સમાન મુદ્દાઓ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં વિભાગીય બેંચો સમક્ષ પહોંચ્યા છે. ૧૯૯૮ (૨) જી.એલ.એચ. ૧ માં રિપોર્ટ થયેલા ત્રિભોવનભાઈ જેરામભાઈ વિ. ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, સબ-ડિવિઝન, આર એન્ડ બી ડિપાર્ટમેન્ટ અને અન્ય ના કેસમાં વિદ્વાન સિંગલ જજે ઠરાવ્યું હતું કે એકવાર તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના ઠરાવ મુજબ રોજમદાર કામદારને કાયમી ગણવામાં આવે, તો પેન્શનની ગણતરી કરવાના હેતુ માટે અથવા કર્મચારીને પેન્શન ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે તેમની નોકરીમાં પ્રવેશની તારીખથી નિવૃત્તિ સુધીની તેમની સમગ્ર સતત સેવા, જેમાં તેમની નિયમિતતાની તારીખ પહેલાં આપેલી સેવાનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેને ધ્યાને લેવી પડશે. નોકરીદાતા દ્વારા

આ નિર્ણય સામે વિભાગીય બેંચ સમક્ષ અપીલ કરવામાં આવી હતી. વિભાગીય બેંચે તારીખ ૦૪.૦૪.૨૦૦૩ ના હુકમ દ્વારા નોંધ્યું હતું કે અપીલ સમયમર્યાદા બહારની થઈ ગઈ હતી. ગુણદોષ પર પણ, વિભાગીય બેંચ અલગ ડ્રજિસ્ટ્રી અપનાવવા માટે તૈયાર ન હતી.

૧૨. સુરેન્દ્રનગર જિલ્લા પંચાયત અને અન્ય વિ. ઉમરખાન અલીખાન મલેક અને અન્ય ના કેસમાં, આ કોર્ટની વિભાગીય બેંચે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૨૦૪૭/૨૦૦૪ માં આપેલા તેના તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૧૬ ના ચુકાદામાં તે મુદ્દા પર વિચારણા કરી હતી જ્યાં કર્મચારીએ વર્ષ ૧૯૭૮ થી ૧૯૯૧ સુધી કામ કર્યા પછી પેન્શનના લાભો માંગ્યા હતા. વિદ્વાન સિંગલ જજે ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫બી ના સૂત્રને લાગુ કરીને ઠરાવ્યું હતું કે કર્મચારીએ રોજમદાર તરીકે ૧૦ વર્ષથી વધુની સતત સેવા આપી હતી. તેઓ પેન્શનના લાભો સહિત તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર હતા. વહીવટીતંત્રે માત્ર એટલી જ દલીલ કરી હતી કે કામદાર પેન્શનના લાભો માંગી શકે તે પહેલાં તેમણે નિયમિત થયા પછી ૧૦ વર્ષની વાસ્તવિક સેવા આપી ન હતી.

૧૩. ફરી એકવાર, આ કોર્ટની વિભાગીય બેંચે છગનભાઈ રણછોડભાઈ રાઠોડ વિ. ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર ના કેસમાં, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૪૯૫/૧૯૯૭ માં આપેલા તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૯૮ ના ચુકાદા દ્વારા, તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવના સંદર્ભમાં

રોજમદારના પેન્શન લાભોનો મુદ્દો હાથ પર લીધો હતો. વિવાદ એ હતો કે શું કર્મચારીએ ૧૦ વર્ષની સેવા આપી હતી કે જે દરમિયાન તેમણે દરેક વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ કામ કર્યું હતું. વિદ્વાન સિંગલ જજે અરજી ફગાવી દીધી હોવાથી, કર્મચારીએ સદર લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી હતી. વિભાગીય બેંચે ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ની કલમ ૨૫ની ની જોગવાઈઓ લાગુ કરીને ઠરાવ્યું હતું કે કામદારે ઓછામાં ઓછી ૧૦ વર્ષની આવી સેવા આપી હતી અને પરિણામે તારીખ ૧૭.૧૦.૧૯૮૮ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ પેન્શનના લાભો મંજૂર કર્યા હતા. અહીં પણ સત્તાવાળાઓએ એવી કોઈ દલીલ કરી ન હતી જે અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત કરવા માંગવામાં આવી છે.

૧૪. ગમે તે હોય, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, અમને આ અપીલમાં કોઈ વજૂદ જણાતું નથી. તેથી તે રદ કરવામાં આવે છે.”

નિષ્કર્ષ:

૯. આ કોર્ટની વિભાગીય બેંચના ઉપરોક્ત ચુકાદાને ધ્યાને લેતાં, જે આ કોર્ટ માટે બંધનકર્તા છે, મારો એવો મત છે કે હાલના કેસમાં પણ હાલની પિટિશનમાં માંગવામાં આવેલી દાદ મંજૂર કરવી જરૂરી છે. તે મુજબ, હાલની પિટિશનના ફકરા ૧૧(એ) મુજબ હાલની પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. સામાવાળાઓ ઉપરોક્ત અવલોકનને ધ્યાને રાખીને વિવિધ લાભોની વિચારણા કરીને હાલના અરજદારના દાવાની વિચારણા કરવા

માટે જરૂરી કાર્યવાહી કરે અને હાલની પિટિશનમાં માંગવામાં આવેલી દાદને તે મુજબ ધ્યાને લે અને બને તેટલી ઝડપથી, પ્રાધાન્યપણે આજથી આઠ અઠવાડિયાની અંદર લાભો મંજૂર કરે. તે મુજબ, હાલની પિટિશનનો ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂર તરીકે નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલને ઉપરોક્ત હદ સુધી પરિપૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

(સંદીપ એન. ભટ્ટ, ન્યાયમૂર્તિ)

દિવાકર શુક્લા

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====